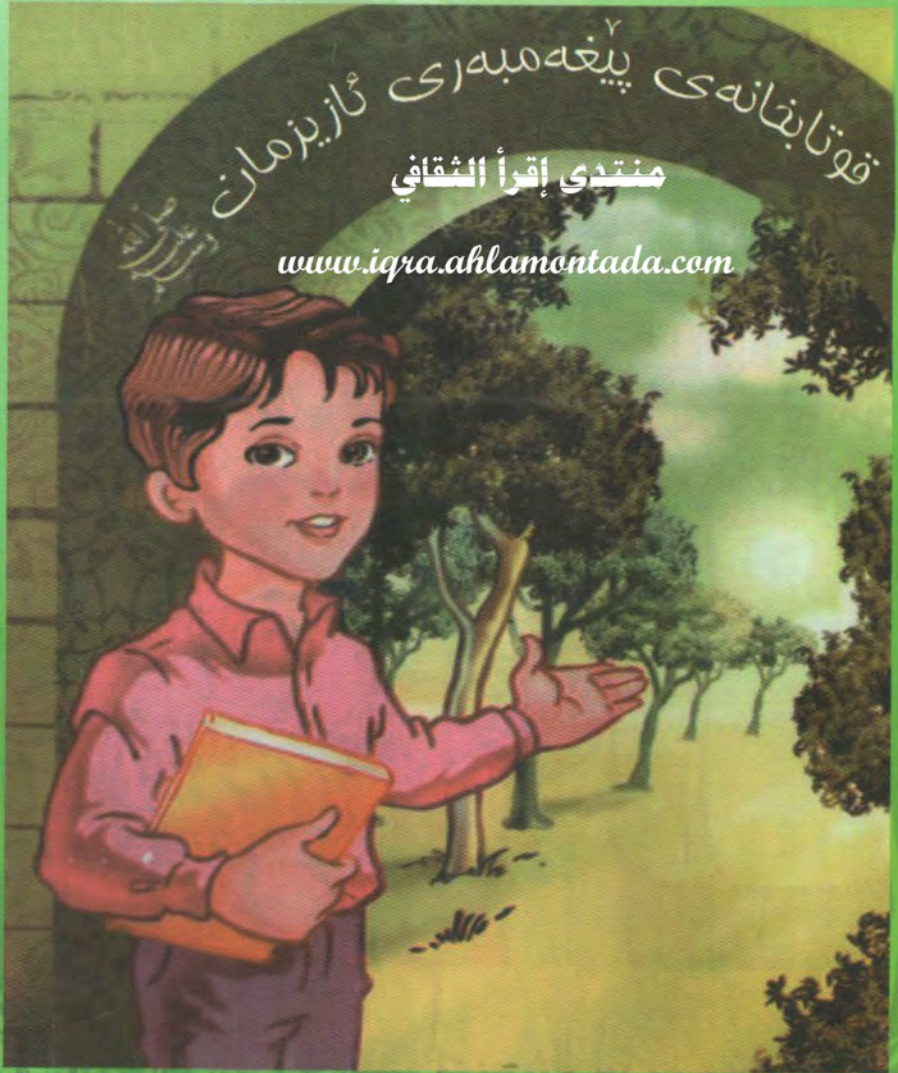

وَأَنْتَ لَعَلَّكَ جَلِيلٌ عَظِيمٌ

قوتابخانه‌ی پیغمبه‌ری نازیزمان

منتدی اقرأ الشقافی

www.iqra.ahlamontada.com

له بلاو کراوه کانی کتیبخانه‌ی مه‌حوی له هه‌ولیر

مندالآن وهرن ...

با فیّری ئادابه ئیسلامیه کان ببین

نوسینی

عمر عبدالرحمن

وهرگیّرانی

زانا کریم

2013

ناوی کتیب: مندالان وەرن . . . با فیتری ئادابە ئیسلامییەکان بێن

نووسینی: عومەر عبدالرحمن

وەرگیڕانی: زانا کەریم

تیراژ: ۱۰۰۰

چاپخانە: چاپخانە ی گۆل

ژمارە ی سپاردن: ۱۵۲۹ ی سالی ۲۰۱۱ ی پێدراوە .

لە بلاوکراوەکانی کتیبخانە ی مەحوی - هەولێر - بازاری روژنەبیری

مافی لەچاپدانەوهی پارێزراوه بۆ وەرگیڕ

نادابی نوستن

۱ - ههولّ دهدهم له پاش نوژی عیशा بجهوم، مهگەر کاتی نه بیته خهریکی زانست بم، یان له لای میوان دابنیشم.

۲ - ههولّ دهدهم هه موو شهویک به دهستنوژیوه بجهوم .

۳ - له سهر لای راستهم دهخهوم و نهک له سهر سک و پشت .

۴ - پیش شهوی بجهوم ((ایة الكرسي)) و سوڤهتهکانی ((قل هو الله أحد)) و ((قل أعوذ برب الفلق)) و ((قل أعوذ برب الناس)) دهخوینم، پاشان دوعا دهکهم و دهلیم ((باسمک اللهم أموتُ وأحیا)) البخاری ومسلم.

واته: بهناوی تووه پهروهردگارا دهمرم و دهژیم.

پاشان سی جاریش دهلیم(اللهم قنی عذابك يوم تبعث عبادك)أبوداود والترمذی

واته: پهروهردگارا پاریزگارم بکه له سزای شهو رۆژهی که تییدا بهندهکانت زیندوده کهیته وه.

۵ - کاتیکیش بهخه بهر هاتم سوپاسی خوا دهکهم و دهلیم ((الحمد لله الذی أحیانا بعد ما أماتنا وإلیه النشور)) البخاری ومسلم.

نادابی سهر ناو

۱ - به قاجی چهپ ده چه مه ژورره وهو ده لئیم (اللهم
إني أعوذ بك من الخبث والخبائث) البخاری
ومسلم.

واته: پهروه ردگارا په ناته پیده گرم (له خرابه و
پیسې) شهیتانه نیرو میکان.

۲ - نه گهر شتی کم پیبوو ناوی خودای تیبابوو
له گهل خۆم نایبمه ژوره وه.

۳ - به چاکی ده ورو بهرم پوژسته ده کم و ناهیلیم
کهس چاوی لیم بیته.

۴ - هه رگیز له سهر ناودا وه لایمی بانگ ناده مه وه و قسه ناکم، مه گهر زۆر پیویست
بیته.

۵ - هه رگیز به پیوه میز ناکم و ناو سهر ناوه که زۆر به پاكو خاوینی راده گرم و پیسی
ناکم.

۶ - زۆر به چاکی و به دهستی چهپ خۆم پاک ده که مه وه.

۷ - کاتیکیش هاته ده وه به قاجی راست دیمه ده وه وه، ده لئیم (غفرانك) أبوداود وابن
ماجه. واته: پهروه ردگارا لیم ببوره.

۸ - پاشان بهر له وهی ده ست بۆ هیچ بهرم دهسته کاتم زۆر به چاکی به سابوون ده شویم.

نادابی نان خواردن

۱ - پيش ناخوردن دهسته کاتم به چاکى دهشؤم.

۲ - به نيازى به ندياه تى و کارى خيرو چاکه نان دهخؤم نهک خو قهله وکردن.

۳ - هرگيز گالته به هيچ خواردنيک ناکه و هرچيم بو دابنريت رازى دهيم،

له پيش خوّمهوهو به دهستی راست دهخؤم ودهست بو تمسهرو شو سهر دريؤ ناکه.

۴ - به ناوى خواوه دهست پيدهکهم و دهلّيم (بسم الله) نهگهر بيريشم چوو لهسهرهتاوه وابلّيم شوها هر کات هاتموه بيرم دهلّيم (بسم الله في اوله و آخره) ابو داود و الترمذي. واته: به ناوى خواوه لهسهرهتاو کوّتايدا.

۵ - بهپهله ناخؤم و تیکهکان به چاکى دهجاوم و زؤریش ناخؤم که نارحمت بيم.

۶ - هه ناسه و فو بهسهر خواردنى گهرمدا ناکه و کاریکى واناکهم شووانهى لهگهلمدان قيزم ليّبیکه نهوه.

۷ - نهگهر هر شتيکيشم خواردهوه بهيهک قوم ناخؤمهوه، بهلکو به سى جار دهپخؤمهوهو لهسهرهتاوا (بسم الله) دهکهم، نهگه تهواویش بووم دهلّيم (الحمد لله).

۸ - کاتيکيش لهنان خواردن تهواو بوم دهلّيم (الحمد لله الذى اطعمني هذا ورزقنيه من غير حول مني ولا قوة) ابو داود الترميذى. واته: سوپاس بو شو خوايهى بهبى ههول تيکوْشانى خؤم نهم خواردن رؤزيهى پيه خشيم.

نادابی ریکردن

- ۱ - زۆر به جوانی و ریکو پیکی به ریگادا ده پۆم .
- ۲ - به سهر خه لکیدا خۆم گه وره ناکه م و فیزو ده ماریان به رامبه ر نانوینم .
- ۳ - هه رکه سیکم پینگه یشت به چاکی ریزی لیده گرم و سلای پیشکه ش ده که م.
- ۴ - نه گه ر که سیکه ناشاره زام توش بوو نه وا به چاکی شوینی مه به سته پینیشان ده ده م و شاره زای ده که م.
- ۵ - خۆم ده پارێزم له ناوڤر دانه وه ی زۆر به ملاولادا و چاوم ده پارێزم له و شتانه ی که ناییت سهیریان بکه م .
- ۶ - هه رگیز نامه مایه ی عه زیت و نازار بو خه لکی و هه رشتیکی نازارده رم بینی له سه ر پیگه دا نه وا دووری ده خه مه وه .
- ۷ - هه که سیک پیویستی به من بوو زۆر به چاکی یارمه تی ده ده م .
- ۸ - له به رامبه ر دیمه نه جوانه کاندنا ده ستخۆشی ده که م و له به رامبه ر دیمه نه خراپه کانیشدا نامۆزگاری .

نادابی گهشت کردن

۱ - کاتی ویستم سواریم ناوی خوا
دههینم و دهلیم (بسم الله)، پاش
دانیشتن سوپاسی خوا دهکم و دهلیم
(الحمدلله)، پاشان دعای سهفر
دهخوینم (سبحان الذی سخر لنا هذا
وما كنا له مقرنين وانا إلى ربنا

لمنقلبون، الحمدلله، الحمدلله، الحمدلله، الله أكبر، الله أكبر، الله أكبر، سبحانك اللهم انى
ظلمت نفسي فاغفر لي فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت) أبو داود والترمذي.

۲ - زۆر پاریزگاری دهکم له پاک و خاوینی و نامه مایه پوخلی و تفو بهلغهم و کاغز
بلاؤ ناکه مهووه فریشی نادمه دهرهوه.

۳ - بهچاکی و بهندهبهوه داده نیشم و نامه هوئی عمزیهت و نازاری خه لکی .

۴ - ههرگیز دهستم یان سهرم له جامی سه یارهوه دهرناهیتم و دلئی نه فهره کان له خۆم
ناره نخیتم.

۵ - نه گهر که سیکلی له خۆم گه وره تر شوینی نه بوو دابنیشی نهوا شوینه که می خۆمی بو
چۆل دهکم و ریزی لیده گرم.

۶ - نه گر سواربووم به دهنگیکی نه رم و گونجاو سلاؤ له دانیشتوان دهکم.

۷ - له کاتی رۆیشتنی سه یاره که داهه ولئی دابه زین نادهم به لکوچاوه ری دهکم تابه ته وای
راده وهستی و شو فیتره که مؤله تی ده به زینم پیده دات.

نادابی جل پۆشین

۱ - منی کورِ جل و بەرگی کچان ناپۆشم، ھەروەکو دەبێ کچانیش جل و بەرگی کوران نەپۆشن.

۲ - لە کاتی جل پۆشیندا دەست و قاچ و لای راستم پێشەخەم.

۳ - کاتی بەرگیکی نوێم پۆشی دوعا دەکەم و دەلێم (اللهم لك الحمد أنت كسوتنيه، أسألك من خيره وخير ما صنع له، وأعوذ بك من شره وشره ما صنع

له) أبوداود والترمذي. واتە: پەروردگار! سوپاس بۆ تۆ، ھەر تۆ منت پۆشته کرد، داوای خێری ئەم بەرگەت لێدەکەم و ئەوەی بۆی دروست کراوە، و پەنات پێدەگرم لە خراپەی ئەم بەرگەو ئەوەی بۆی دروستکراوە.

۴ - بەلام ئەگەر بەرگەکی نوێ نەبوو ئەوا داوی لە بەرکردنی دەلێم (الحمد لله الذي كساني هذا ورزقنيه من غير حول مني ولا قوة) أبوداود.

واتە: سوپاس بۆ ئەو خۆیەیی پۆشتهی کردم و ئەم پۆشاکەیی پێدەخشیتم بەبێ هیچ ھەول و تێکۆشانێکی خۆم.

۵ - ئەگەر کەسیکەم بینی جلی تازە پۆشیبوو پێی دەلێم (البس جديدا، وعيش حميدا، ومث شهيدا) ابن ماجه. واتە: پۆشە جلی تازە، یاخو بەخۆشی و سوپاسەو بەبێت و بەر پلەیی شەھیدی بکەویت.

۶ - کاتی ویستم جل دابکەم ناوی خوا دەبەم و دەلێم (بسم الله) الطبراني .

۷ - منی کورِ ھەرگیز نالتون و ناوریشم ناپۆشم، چونکە نالتون و ناوریشم پۆشین تەنھا بۆ کچان دروستە.

نآدابی رۆیشتن و گه رانه وه

۱ - کاتی له مالان دەرچووم به قاچی چهپ دەرۆمه دهره وه و ده لیم (بسم الله، توکلت علی الله، ولا حول ولا قوة الا بالله). واته: به ناوی خوا، پشتم به خوا به ستوده و، هیچ هیزو گۆرانیکیش نییه مه گهر به هژی خوداوه نه بی.

۲ - کاتیکیش گه پامه وه به قاچی راست دەرۆمه ژوره وه و ده لیم (بسم الله و لجننا و بسم الله خرجنا و علی ربنا توکلنا) واته: به ناو خواوه ده چینه ژوره وه و ههر به ناوی نه ویشه وه دەرچووین و هه موو کاتیش ههر پشت به و ده به ستین.

۳ - پاش نه وهی چوومه ژوره وه سلا و ده کم و ده لیم (السلام علیکم ورحمة الله و بركاته).

نادابی سلاؤ کردن

۱ - هرکاتى رويه رويو بوومه وه له گهل موسولمانى کدا نهوا سلاؤى خواى پيشکدهش ده کهم و پىي ده لىم (السلام عليكم ورحمة الله وبرکاته) پىويسته نهویش وه لایم بداته وهو بلى (وعليکم السلام ورحمة الله وبرکاته)

۲ - ده بىت بزاین مروڤى سوارى ده بى سلاؤ له خه لکانى پياده بکات، وه ده بىت پيادهش سلاؤ له دانىشتوو بکات، وه ده بى خه لکى کى کهم يه کهم جار سلاؤ بکهن له خه لکى کى زور، وه نىمهى مندالیش ده بى يه کهم جار سلاؤ بکهن له گه وره کان.

۳ - هرگيز کهم ته رخه م و ساردو سر نايم له بهرام بهر نهو که سانه دا که سلاؤم لىده کهن، به لکو زور ريزيان لىده گرم و به جوانترين شىوه وه لایم ده ده مه وه.

نادابى مؤلەت وەرگرتن

- ۱- ھەرگىز بە بىي مؤلەت خۆم ناكەم بە مالى ھىچ كەسكىدا.
- ۲- بەشىۋەيەكى جوان و لەسەرخۆلە دەرگا دەدەم تا سى جار و لە نيوان جارېك بۆ جارېكى تردا كەمىك چاۋەرۋان دەم، ئەگەر لىيان نەكردمەۋە تىتر دەپۆم
- ۳- ئەگەر خاۋەن مالىكە ووتى كىيە؟ نالىم منم! بەلكو ناۋى خۆم دەلىم.
- ۴- كاتى مؤلەتى چوونە ژورەۋەيان پىداين سلاۋ دەكەين و چاۋمان لە نەيتىنە كانيان دەپارىزىن
- ۵- لە مالى خۆيشمان لە دۋاى نوۋى نىۋەرۆ و دۋاى نوۋى عىشا و پىش نوۋى بەيانى بەبى مؤلەت ناچمە لاي دايك و باۋكم.

ئادابی چوونه مزگهوت

- ۱- به قاچی راست دهچمه ژورروه و ده ئیم
(بسم الله والصلاة والسلام على رسول
الله، اللهم افتح لي أبواب رحمتك). ابن
النسي و ابوداود و مسلم . واته: به ناوی
خوا، دروود و سلاوی خوا له سهر
پیغه مبهه (د.خ) ، په روهردگارا
دهرگاگانی سۆز و به زه یتیم لی بکه ره وه.
- ۲- دانانیشم تاوه کو دوو رکات نویژ نه کم.
- ۳- قسه ی بی سوود ناکم، نه گهر قسه شم
کرد زۆر به هیمنی یه وه قسه ده کم.
- ۴- خۆم به یادی خواوه خه ریک ده کم و هه رگیزه به رده می نویژ خوینه کاندانا ناپۆم و
ههنگاو به سهر شانیندا هه ئناهیتم.
- ۵- کپین و فرۆشتن له ناو مزگهوتدا ناکم و زۆر گرنگی ده ده م به پاک و خاوینی
مزگهوت.
- ۶- کاتیکیش ویستم بیمه دهر وه قاچی چه پم پیش ده خه م و ده ئیم (بسم الله والصلاة
والسلام على رسول الله، اللهم اني أسألك من فضلك). ابن ماجه
واته: به ناوی خوا دروود و سلاوی خوا له سه پیغه مبهه (د.خ)، په روهردگارا دهرگاگانی
به خششی خۆتم لی بکه ره وه.

ئادابى كۆر و مە جليسى

۱- پېش ئەۋەي دانىشىم سلاۋ لە دانىشتوان دەكەم.

۲- بەبى مۆلەت لە نىتوان دوو كەسدا دانانىشىم، ۋە ھەرگىز كەسىك لە شۆينىكدا ھەئناسىنىم تا خۆم لە شۆينە كەيدا دابنىشىم.

۳- لە ناۋەرەستى مە جليسىدا دانانىشىم، بەلكو دەچمە رېزەۋە، زۆر بە لەسەر خۆبى دادەنىشىم، ئەگەر كەسىكى تىرىش ھات شۆينى بۆ فراۋان دەكەم تاۋەكو دابنىشى.

۴- خۆم سە رقال ناكەم بە پەنجە تەقاندن و لووت پاكردنەۋە و خۆ خوراندنەۋە، ۋە ھول دەدەم باۋىشكىش نەدەم، ئەگەر داشم دەست لە سەردەم دادەنىم.

۵- ئەگەر كەسىك قەسەي كىرد گۆبى بۆ رادەگرم و قەسەكەي پى ناپىرم تا تەۋاۋ دەبىت.

۶- كاتىكىش ھەستام و ويستم بىرۆم دەلېم (سبحانك اللهم و بحمدك أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرك و أتوب إليك).

۷- پاك و بىگەردى و سوپاس و ستايش بۆ تۆ ئەي پەروەردگارا، شاھىدى دەدەم كە ھىچ پەرسىراۋىك نىبە تەنھا زاتى تۆ نەبىت، داۋاى لىخۇشبوونت لىدەكەم و دەگەرىمەۋە بۆ لات.

نادابی نه خوښ و سهردانیکردنی نه خوښ

۱- ههركاتی ههستم به نیش و نازاریك كرد له لاشه مدا دهستی دهخه مه سهر و سی جار ده لیم (بسم الله) پاشان حموت جار ده لیم (أعوذ بعزة الله و قدرته من شر ما أجد وأحاذر) واته: پهنا ده گرم به خوای گه و ره و قودرهت و توانای له

خرابهی نهو نازارهی ههستی پی ده کهم و سلی لی نه که مه وه.

۲- رازی ده به به قه ده ره کانی خودا وهند و له به را مبه ریاندا بی زاری ده رنا بریم و هه موو کات هانا بو خوا ده به م، نه گهر که سی کیش پرسیاری حال می کرد له وه لامدا بیی ده لیم (الحمد لله).

۳- نه گهر سهردانی موسولمانی کی نه خو شم کرد نه وه ده چمه لایه وه و حموت جار ده لیم (أسأل الله العظیم رب العرش العظیم أن یشفیک) الترمذی و ابوداود.

واته: داوا نه کهم له خوای مه زنی خاوه نی عمرشی مه زن که شیفات بدات.

۴- له لای نه خو شم زور دانانیشم تا وه کو نار ه حمت نه بی ت، مه گهر کاتی نه بی که به دانیشتم خو ش حال بی.

۵- هه رگیز نه خو شم ناترسی نیم، به لکو مژده ی چاک بونه وه و ناموژگاری نارام گرتن و سه بر گرتنی بی ده ده م.

ئادابى قورئان خوئندىن

- ۱- كاتى وىستىم قورئانى پىرۆز بخوئىنىم دەست نوئىژ دەگرم و زۆر بە رېژەو قورئانەكە دەگرم پروو قىبلە دادەنىشىم.
- ۲- بەدەنگىكى خۆش و لەسەرخۆبى دەبخوئىنىم و پەلەپەل ناكەم.
- ۳- لەواتاى ئايەتەكان رادەمىنىم و ھەول دەدەم كار بە فەرمانەكانى بكەم و خۆشىم لە قەدەغەكراوەكانى بپارىتىم.
- ۴- كاتى كە قورئانم خوئىند تەنھا لەبەر خوا دەبخوئىنىم و لەسەر خوئىندىنى پارەو كرى لە ھىچ كەسىك داوا ناكەم.
- ۵- كاتى گوئىم لە قورئانم خوئىندىن بوو دەنگەدەنگ ناكەم و زۆر بەچاكى گوئى بۆ رادەگرم.
- ۶- ئەگەر لەشىم پاك نەبوو يان دەستنوئىژم نەبوو ئەو قورئان ھەلناگرم و دەستى بۆ نابەم.

نادابی من له گهل پیغه مبهردا (د.خ)

- ۱- پیغه مبه رم (د.خ) له خوّم و هاوړپکاتم و همموو خهلکی زیاتر خوښ دهویت.
- ۲- همموو کات به خاوهن شکو و مهزن دای ده نیم و همرکاتیش ناوی کهوته بهر گویم سلاواتی له سمر ددهم و ده نیم (دروودی خوی له سهر بیت).
- ۳- به راستگوترین کهسی داده نیم و همموو کات نهو کارانه ددهم که نهو پی پی خوښ بووه و خوښم ده پاریزم لهو کارانهی که نهو پی پی ناخوښ بووه.
- ۴- ههول ددهم ژیاڼم به بی زیاد و کم به سوننه ته شکوداره کانی برازینمهوه.

۵- ههول ددهم بانگهوازی خه لکی بکه م بۆ ئه و به ها به رزانه ی که ئه و بانگهوازی بۆ کردون.

۶- شاهیدی ددهم که به راستی ئه و نیردراوو پیغه مبهری خوا بووه، وه شاهیدی ددهم که به راستی به تهواوی و بی که م و کوری به یامی خوی راگه یاند به خه لکی.

۷- هه موو پۆژتیک سه لاواتی له سه ر ددهم، چونکه هه ر که سیک یه ک سه لاواتی

له سه ر بدات خوی گه وره ده سه لاوات له سه ر ئه و که سه ددهات. مسلم

۸- ههول ددهم کاته کانم به خویندنه وه ی ژیا نی ئه و و فه رمووده شیرینه کانیه وه به سه ر به رم.

ئادابى رېزگرتن لىه دايك و باوك

- ۱- زۆر باش و چاكه كار دهيم له گه لىيان و دهسته كانيان ماچ ده كه م و هەرگيز دلىيان نائىشىنىم.
- ۲- زۆر رېزىيان لى ده گرم و هەردهم له كارى چاكه دا گوپرايه لىيان ده بم و پىويستيه كانيان جىبه جى ده كه م.
- ۳- هەرگيز ده نغم به رز ناكه مه وه به سه رياندا و توف و قسه ي ناخوشيش به رامبه ريان نانويىنم. هه موو كات دوعاى خىريان بو ده كه م و ده لىيم (رب ارحمها كما ربيانى صغيراً) الأسراء.
- ۴- زۆر رېزى خزمه كانى دايك و باوكم ده گرم و هەرگيز به بى مؤلته تى نه وان به هيج لايه كدا نارۆم.

له كۆتاييدا . . .

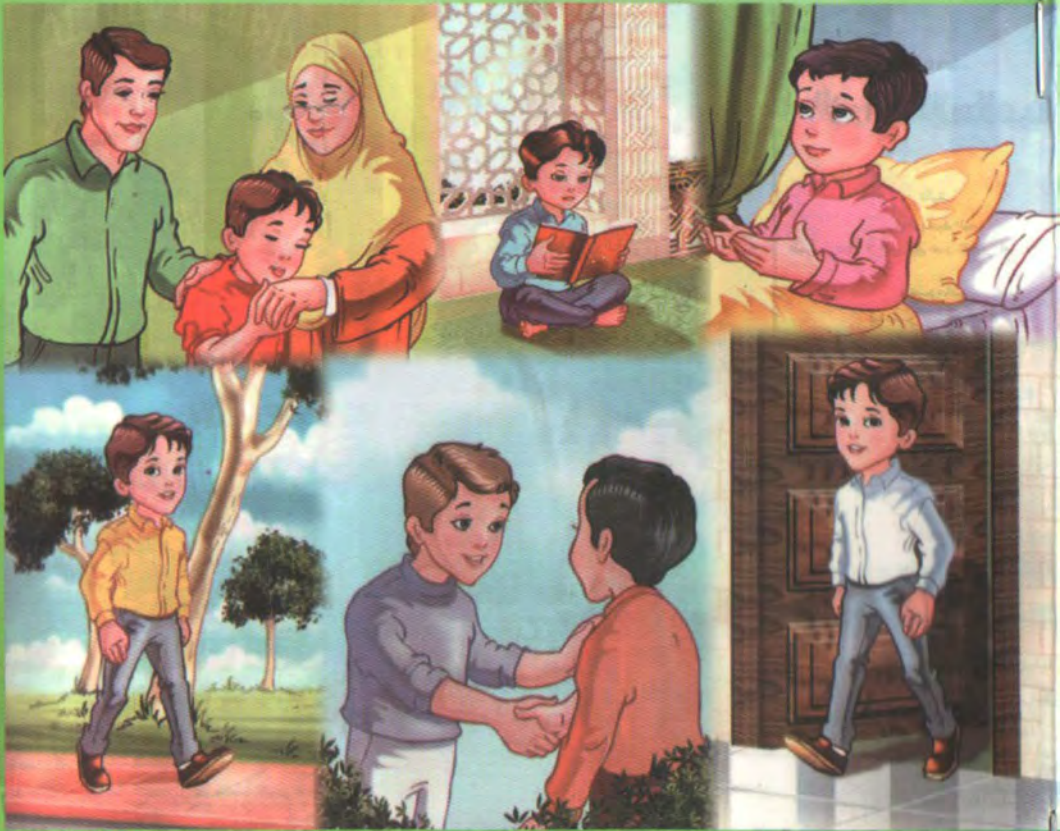
- له خوای گه وره داواكارين به رهكەت بخاته ئەم نوسراوانه وهو مندالی هه موو لایهك صالح و چاكه خواز بكات.
- داواكارم له دايك و باوكان ئەم نوسراوانه بو جگه رگۆشه كانيان بخوينه وهو هه لیان بنین له سه ر ئەم نامۆزگاری و ناکاره جوانانه .
- له دوعای خیرتان بی به شمان مه کهن .

زۆر سوپاسی برای خو شه ویستم
كاك(هاویر جمال) ده كه م كه له م
نامیلکه یه دا یارمه تی دام ، خوا
پاداشتی باته وه .

٢٠١١/٣/٢١ والسلام علیکم ورحمة الله

مندالان

وهرن با فيري نادابه ئيسلاميهه كان بين

وهر گيراني
زانا كهريم